

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
NICHOLASA EMILIOUJA,
predstavljeni 14. decembra 2023¹

Zadeva C-90/22

**“Gjensidige” ADB
ob udeležbi:**

**„Rhenus Logistics“ UAB,
„ACC Distribution“ UAB**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve, Litva))

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 71 – Razmerje do mednarodne konvencije, ki ureja pristojnost ali priznanje ali izvršitev sodbe na posebnem pravnem področju – Konvencija o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga (CMR) – Neizključni dogovor o pristojnosti – Priznanje sodbe, ki spada na področje uporabe CMR, pri sodišču države članice – Sodišče izvora, ki je svojo pristojnost utemeljilo na drugačni podlagi – Skladnost s temeljnimi načeli Uredbe št. 1215/2012 – Razlogi za zavrnitev priznanja sodbe – Člen 45“

I. Uvod

1. Čezmejni spori se pogosto začnejo tako, da sodišče najprej preveri, ali je mednarodno pristojno za odločanje o zadevi. Znotraj Evropske unije velja, da pri civilnih in gospodarskih sporih taka presoja načeloma temelji na pravilih iz Uredbe (EU) št. 1215/2012.²

2. Hkrati pa, kot bom podrobneje pojasnil v nadaljevanju, navedena uredba določa prednost nekaterih pravil iz posebnih mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so države članice.

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

² Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1, in popravek v UL 2014, L 325, str. 30).

3. V zvezi s tem je Sodišče v sodbi v zadevi TNT Express³ v bistvu navedlo, da uporaba takih posebnih pravil ne bi smela biti v nasprotju z nekaterimi temeljnimi načeli, na katerih temelji sistem pravosodnega sodelovanja v Evropski uniji, kot sta predvidljivost pristojnosti ali dobro delovanje sodnih organov.

4. Kako kompleksna je ta naloga, je mogoče videti v sporu, ki je podlaga za obravnavani predlog za sprejetje predhodne odločbe. Spor izhaja iz tatvine tovora med prevozom z Nizozemske v Litvo. Zadevna zavarovalnica je v Litvi zahtevala odškodnino od prevoznika, pri čemer se je sklicevala na dogovor o pristojnosti iz prevozne pogodbe.

5. Vendar pa je prevoznik pred tem že začel sodni postopek na Nizozemskem, v katerem je želel dokazati, da je njegova odgovornost v zadevnih okoliščinah omejena. Pred odobritvijo navedenega zahtevka je nizozemsko sodišče potrdilo svojo pristojnost na podlagi enega od pravil o pristojnosti iz Konvencije o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga (v nadaljevanju: CMR),⁴ kljub zgoraj navedenemu dogovoru o pristojnosti, saj je menilo, da ta ne more izključiti drugih (alternativnih) podlag pristojnosti iz CMR.

6. Litovska sodišča so navedeno sodbo priznala, zato je družba Gjensidige ADB (v nadaljevanju: Gjensidige) vložila kasacijsko pritožbo pri Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve, Litva), ki je predložitveno sodišče. Trdi, da je priznanje sodbe nizozemskega sodišča v nasprotju z Uredbo št. 1215/2012, saj navedena uredba načeloma določa *izključno* pristojnost na podlagi dogovora o pristojnosti.

7. V navedenih okoliščinah se predložitveno sodišče sprašuje, prvič, katera pravila o pristojnosti se uporabljajo. Navaja, da Uredba št. 1215/2012 priznava prednost uporabi pravil iz posebnih mednarodnih konvencij, kot je CMR. Kljub temu pa dvomi, ali je na podlagi take prednosti mogoče spregledati dogovor o pristojnosti, saj taki dogovori na podlagi Uredbe št. 1215/2012 uživajo posebno zaščito. Drugič, prosi za pojasnilo, ali je treba na podlagi navedene posebne zaščite zavrniti priznanje sodbe nizozemskega sodišča. Čeprav Uredba št. 1215/2012 takega pristopa izrecno ne določa, predložitveno sodišče sprašuje, ali bi bilo treba v zvezi s tem uporabiti širšo razlago, da se v bistvu zaščitijo namere strank, kot izhajajo iz zadevnega dogovora o pristojnosti.

³ Sodba z dne 4. maja 2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243; v nadaljevanju: sodba v zadevi TNT Express). Navedena sodba se je nanašala na predhodnico Uredbe št. 1215/2012, in sicer na Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini: poglavje 19, zvezek 4, str. 42). Ta je nadomestila Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1978, L 304, str. 36; v nadaljevanju: Bruseljska konvencija iz leta 1968). Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da „[Uredba št. 1215/2012] razveljavlja in nadomešča Uredbo št. 44/2001, ta pa je nadomestila Bruseljsko konvencijo iz leta 1968, zato razlaga Sodišča v zvezi z določbami teh zadnjenavedenih pravnih instrumentov velja tudi za Uredbo št. 1215/2012, kadar je te določbe mogoče opredeliti kot „enakovredne“. Glej na primer sodbo z dne 10. marca 2022, BMA Nederland (C-498/20, EU:C:2022:173, točka 27).

⁴ Sklenjena v Ženevi dne 19. maja 1956, United Nations Treaty Series, zv. 399, str. 189, kakor je bila spremenjena s Protokolom h Konvenciji o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga (CMR), Ženeva, 5. julija 1978, United Nations Treaty Series, zv. 1208, str. 427, in z Dodatnim protokolom h Konvenciji o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga (CMR), ki zadeva elektronski tovorni list, Ženeva, 20. februarja 2008, United Nations Treaty Series, zv. 2762, str. 23.

II. Pravni okvir

A. Mednarodno pravo

8. CMR se v skladu s členom 1 uporablja „za vse odplačne pogodbe o cestnem prevozu blaga z vozili, če sta prevzemni kraj in namembni kraj [...] v različnih državah, od katerih je najmanj ena država pogodbenica, [...] ne glede na stalno prebivališče in državljanstvo strank“.⁵

9. Člen 31 CMR določa:

„1. Za vse spore, ki izhajajo iz vrst prometa, ki jih ureja ta konvencija, lahko tožnik poleg tega, da zadevo predloži sodiščem držav pogodbenic, ki so jih stranke soglasno določile, zadevo predloži tudi sodiščem držav, na ozemlju katerih:

(a) ima toženec stalno prebivališče, glavni sedež, podružnico ali zastopstvo, prek katerega je bila sklenjena prevozna pogodba, ali

(b) sta prevzemni ali namembni kraj,

pri čemer lahko zadevo predloži samo tem sodiščem.⁶

2. Kadar zaradi spora v smislu odstavka 1 tega člena začne teči postopek pred sodiščem, ki je pristojno po navedenem odstavku, ali kadar tako sodišče izreče sodbo v takem sporu, nove tožbe zaradi istega predmeta med istima strankama ni mogoče vložiti, razen če sodne odločbe sodišča, pri katerem je bila vložena prva tožba, ni mogoče izvršiti v državi, v kateri je vložena nova tožba.

3. Ko postane sodba, ki jo je izdalo sodišče države pogodbenice v sporu v smislu odstavka 1 tega člena, v tej državi izvršljiva, postane izvršljiva tudi v vseh drugih državah pogodbenicah, takoj ko so v zadevni upoštevni državi izpolnjene v ta namen predpisane zahteve obličnosti. Te zahteve obličnosti pa ne smejo voditi v stvarno revizijo.

4. Določbe tretjega odstavka tega člena se uporabljajo za sodbe v kontradiktornem postopku, zamudne sodbe, in sodne poravnave, ne uporabljajo pa se za vmesne sodbe, in razsodbe, s katerimi se tožniku, ki v celoti ali deloma ne uspe v tožbi, poleg stroškov postopka naloži odškodnina.“

10. Člen 41(1) CMR določa, da je „na podlagi določb člena 40 [...] vsaka določba, ki neposredno ali posredno odstopa od določb te konvencije, nična. Ničnost take določbe pa ne pomeni ničnosti drugih določb pogodbe.“

⁵ Predložitveno sodišče ugotavlja, da uradno besedilo CMR v litovščini ni točno, če ga primerja z različicami v drugih jezikih.

⁶ Opozarjam, da se zdi, da nekatere javno dostopne različice CMR ne vsebujejo stavka „pri čemer lahko zadevo predloži samo tem sodiščem“, ki je naveden na samem koncu člena 31(1). Vendar je ta stavek vsebovan v uradni različici, dostopni v Zbirki pogodb Združenih narodov (UNTS).

B. Pravo Evropske unije

11. V uvodni izjavi 21 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno, da je treba „[v] interesu usklajenega delovanja pravosodja [...] čim bolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v različnih državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe. Obstajati bi moral jasen in učinkovit mehanizem za reševanje primerov litispence in sorodnih pravnih [...]“

12. V uvodni izjavi 21 iste uredbe je navedeno, da je treba „[z]a izboljšanje učinkovitosti dogovorov o izključni pristojnosti sodišča in v izogib zlorabi procesnih pravil [...] določiti odstopanje od splošnega pravila litispence, da bi zadovoljivo rešili določene primere, kadar lahko pride do sočasnih postopkov. To so primeri, kadar postopek začne sodišče, ki ni bilo izbrano v dogovoru o izključni pristojnosti sodišča, kasneje pa začne postopek še izbrano sodišče v zvezi z istim zahtevkom in med istima strankama. V takem primeru bi morale sodišče, ki je prvo začelo postopek, ustaviti postopek takoj, ko začne teči postopek pred izbranim sodiščem, in vse do trenutka, ko to sodišče izjavi, da v okviru dogovora o izključni pristojnosti sodišča nima pristojnosti. S tem se zagotovi, da ima izbrano sodišče v takšnem primeru prednost pri odločitvi o veljavnosti dogovora in o tem, v kolikšni meri ta dogovor velja za spor, ki ga to sodišče obravnava.“ Izbrano sodišče bi moralo imeti možnost, da obravnava primer ne glede na to, ali je neizbrano sodišče že odločilo o ustavitvi postopka.

13. Poglavje II, oddelek 6, Uredbe št. 1215/2012 vsebuje člen 24 z naslovom „Izključna pristojnost“, ki določa:

„Ne glede na stalno prebivališče strank so izključno pristojna naslednja sodišča države članice:

1. v postopkih, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin, sodišča držav članic, v katerih se nahaja nepremičnina.

[...]

2. v postopkih, predmet katerih je veljavnost ustanovitve, ničnost ali prenehanje gospodarskih družb ali drugih pravnih oseb ali združenj fizičnih ali pravnih oseb, ali veljavnost odločitev njihovih organov, sodišča držav članic, v katerih ima gospodarska družba, druga pravna oseba ali združenje svoj sedež. [...]

3. v postopkih, predmet katerih je veljavnost vpisov v javne knjige, sodišča države članice, kjer se vodi javna knjiga;

4. v postopkih v zvezi z registracijo ali veljavnostjo patentov, znamk, modelov ali drugih podobnih pravic, ki jih je treba deponirati ali registrirati, ne glede na to, ali je bilo vprašanje postavljeno s tožbo ali z ugovorom, sodišča države članice, v kateri je bila vložena prijava za deponiranje ali registracijo, v kateri se je deponiranje ali registracija izvedla ali se na podlagi pravnega akta Unije ali mednarodne konvencije šteje za izvedeno.

[...]

5. v postopkih v zvezi z izvršitvijo sodnih odločb sodišča države članice, v kateri je bila sodna odločba izvršena ali naj bi bila izvršena.“

14. Člen 25(1) Uredbe št. 1215/2012 je del poglavja II, oddelek 7, navedene uredbe in določa, da „[č]e so se stranke, ne glede na njihovo stalno prebivališče, dogovorile, da mora biti za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, pristojno določeno sodišče ali sodišča določene države članice, je pristojno to sodišče oz. so pristojna sodišča te države članice, razen če je po pravu navedene države članice materialna veljavnost dogovora nična. Ta pristojnost je izključna, razen če se stranke niso dogovorile drugače [...]“.

15. Člen 29 Uredbe št. 1215/2012 določa:

„1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, brez poseganja v člen 31(2), vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo svoje postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

[...]“

16. Člen 31 Uredbe št. 1215/2012 določa:

„[...]

2. Če postopek začne sodišče države članice, ki mu je izključna pristojnost podeljena z dogovorom iz člena 25, sodišča druge države članice ne glede na člen 26 prekinejo postopek, dokler sodišče, ki je začelo postopek na podlagi dogovora, ne izjavi, da ni pristojno na podlagi dogovora.

3. Če se je sodišče, določeno v dogovoru, spoznalo za pristojno v skladu z dogovorom, se vsa sodišča druge države članice izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.

[...]“

17. Člen 45 Uredbe št. 1215/2012 določa:

„1. Priznanje sodne odločbe se zavrne na zahtevo katere koli zainteresirane stranke:

(a) če je priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v zaprošeni državi članici;

[...] ali

(e) če je sodna določba v nasprotju z:

(i) oddelki 3, 4 ali 5 poglavja II, ker je bil toženec zavarovalec, zavarovanec, upravičenec iz zavarovanja, oškodovanec, potrošnik ali delavec, ali

(ii) oddelkom 6 poglavja II.

[...]

3. Brez poseganja v točko (e) odstavka 1 pristojnosti sodišča izvora ni dovoljeno preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke (a) odstavka 1 ni dovoljeno uporabiti za pravila o pristojnosti.

[...]“.

18. Člen 71 Uredbe (EU) št. 1215/2012 določa:

„1. Ta uredba ne vpliva na nobeno konvencijo, pogodbenice katere so države članice in ki na posebnem pravnem področju ureja pristojnost, priznanje ali izvršitev sodnih odločb.

2. Da bi se zagotovila njena enotna razlaga, se odstavek 1 uporablja na naslednji način:

[...]

(b) sodne odločbe, ki jih v državi članici izda sodišče, ki je oprlo svojo pristojnost na konvencijo na posebnem pravnem področju, se priznajo in izvršijo v drugih državah članicah v skladu s to uredbo.

Če sta tako država članica izvora kot zaprosena država članica pogodbenici konvencije na posebnem pravem področju, ki določa pogoje za priznanje ali izvršitev sodnih odločb, se uporabljajo ti pogoji. V vsakem primeru se lahko uporabijo določbe te uredbe o priznanju in izvršitvi sodnih odločb.“

III. Dejansko stanje, nacionalni postopek in vprašanja za predhodno odločanje

19. Družbi ACC Distribution UAB (v nadaljevanju: ACC Distribution), naročnik, in Rhenus Logistics UAB (v nadaljevanju: Rhenus Logistics), prevoznik, sta sklenili pogodbo o prevozu računalniške opreme z Nizozemske v Litvo. Med prevozom je bil del tovora ukraden.

20. Klavzula 3 prevozne pogodbe je določala, da „če se spori in nesoglasja ne rešijo s pogajanjem med strankama, jih obravnava sodišče, na območju katerega je registriran pravni naslov naročnika“. Ker je sedež družbe ACC Distribution (naročnika) v Litvi, sta se stranki dogovorili za pristojnost litovskih sodišč.

21. Po tatvini je družba Gjensidige, zavarovalnica, pri kateri je bila zavarovana pošiljka, družbi ACC Distribution 21. aprila 2017 izplačala zavarovalnino v vrednosti 205.108,89 EUR.

22. Družba Rhenus Logistics je kot eden od tožnikov 3. februarja 2017 vložila tožbo pri rechtbank Zeeland-West-Brabant (okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant, Nizozemska; v nadaljevanju: okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant), med drugim tudi proti družbama ACC Distribution in Gjensidige. Na podlagi sodnega spisa je mogoče sklepati, da se je družba Rhenus Logistics sklicevala na CMR (spor spada na področje CMR), na podlagi katerega lahko tožnik zahtevke vloži tudi pri sodiščih države, na ozemlju katere je prevoznik prevzel blago, vendar mora predložitveno sodišče to še preveriti.⁷

23. Predmet navedene tožbe je bila ugotovitev, da je civilna odgovornost prevoznika, ki izhaja iz zgoraj navedene tatvine, omejena. Družbi ACC Distribution in Gjensidige sta ugovarjali pristojnosti nizozemskega sodišča in se sklicevali na dogovor o pristojnosti iz prevozne pogodbe. Ugovor je bil zavrnjen, ker naj bi bil dogovor o pristojnosti na podlagi člena 41(1) CMR ničen, saj naj bi omejeval izbiro sodišč, ki lahko odločajo o sporu na podlagi člena 31(1) navedene konvencije.

⁷ Glej podrobneje tudi sprotno opombo 13 v nadaljevanju.

24. Družba Gjensidige je 19. septembra 2017 pri Kauno apygardos teismas (okrožno sodišče v Kaunasu, Litva; v nadaljevanju: okrožno sodišče) začela sodni postopek, v katerem je od družbe Rhenus Logistics zahtevala odškodnino v višini 205.108,89 EUR z obrestmi. Družba Gjensidige je navedeno tožbo vložila na podlagi subrogacije po izplačilu zavarovalnine družbi ACC Distribution.

25. Družba Rhenus Logistics je v odgovoru na tožbo predlagala, naj sodišče tožbo zavrže, saj da se z njeno vložitvijo ustvarja položaj litispendence, ki ga je treba razrešiti s priznanjem pristojnosti okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant, ki je prvo začelo obravnavo navedene zadeve.

26. Na podlagi tega je okrožno sodišče prekinilo postopek. Po pritožbi je navedeno odločitev potrdilo Lietuvos apeliacinis teismas (pritožbeno sodišče Litve; v nadaljevanju: pritožbeno sodišče).

27. S sodbo z dne 25. septembra 2019 je okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant ugotovilo, da je odgovornost, med drugimi, družbe Rhenus Logistics do, med drugimi, družb ACC Distribution in Gjensidige omejena in ne more presegati zneska nadomestila na podlagi člena 23(3) CMR.⁸ Na navedeno sodbo ni bila vložena pritožba.

28. Na podlagi navedene odločbe je družba Rhenus Logistics nakazala zadevno vsoto družbi Gjensidige. Slednja je nato predlagala, naj se njen zahtevek, vložen v Litvi, delno umakne, preostanku pa naj se ugotovi.

29. Okrožno sodišče je s sodbo z dne 22. maja 2020 sprejelo ta delni umik, vendar je preostanek tožbe zavrglo ter ugotovilo, da je sodba okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant pravno veljavna. Pritožbeno sodišče je to stališče potrdilo.

30. Družba Gjensidige je 2. junija 2021 pri Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve) vložila kasacijsko pritožbo. Družba Gjensidige je med drugim trdila, da v nasprotju s CMR Uredba št. 1215/2012 določa izključno pristojnost, kot jo opredeljuje dogovor o pristojnosti, in da bi morala imeti navedena uredba v okoliščinah postopka v glavni stvari prednost. Navedena stranka je trdila, da bi imela nasprotna rešitev manj ugodne posledice za pravilno delovanje notranjega trga in ne bi ščitila načel, kot sta zlasti predvidljivost pristojnosti in dobro delovanje sodnih organov.

31. Ker je Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve) v zvezi s tem imelo pomisleke, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo naslednja vprašanja:

- „1. Ali je mogoče člen 71 Uredbe št. 1215/2012 ob upoštevanju členov 25, 29 in 31 ter uvodnih izjav 21 in 22 te uredbe razlagati tako, da dopušča uporabo člena 31 Konvencije CMR tudi v primerih, v katerih je glede spora, ki spada na področje uporabe obeh pravnih instrumentov, sklenjen dogovor o pristojnosti?
2. Ali je mogoče člen 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012 ob upoštevanju namena zakonodajalca, da okrepi varstvo dogovorov o pristojnosti v Evropski uniji, razlagati širše, tako da se ne nanaša le na oddelek 6 poglavja II te uredbe, ampak tudi na njen oddelek 7?

⁸ Člen 23(1) CMR določa, da „če je na podlagi določb te konvencije prevoznik odškodninsko odgovoren za popolno ali delno izgubo blaga, se taka odškodnina izračuna glede na vrednost blaga v kraju in trenutku, ko je bilo prevzeto v prevoz“, člen 23(3) CMR pa določa, da „[o]dškodnina ne sme presegati 8,33 obračunske enote za kilogram kosmate teže primanjkljaja“.

3. Ali je pojem ‚javni red‘, uporabljen v Uredbi št. 1215/2012, po presoji posebnosti položaja in pravnih posledic, ki iz njega izhajajo, mogoče razlagati tako, da zajema razlog za odločitev, da se sodna odločba druge države članice ne prizna, če uporaba posebne konvencije, kot je Konvencija CMR, ustvari pravni položaj, v katerem se v isti zadevi ne spoštujeta niti dogovor o pristojnosti niti dogovor o pravu, ki se uporablja?“

32. Pisna stališča so predložile družba Rhenus Logistics, družba Gjensidige, litovska vlada in Evropska komisija. Navedene stranke so na obravnavi dne 23. marca 2023 tudi ustno predstavile svoja stališča.

IV. Presoja

33. Po uvodnih opombah o pomembnih elementih obravnavanega spora v postopku v glavni stvari (A) in sodbi Sodišča v zadevi TNT Express, ki je vsaj deloma temeljna za obravnavo vprašanj predložitvenega sodišča (B), bom obravnaval vsebino vprašanj za predhodno odločanje (C).

34. V ta namen se bom najprej osredotočil na predpostavko, na kateri temelji obravnavi predlog za predhodno odločanje, in sicer da je v postopku pred predložitvenim sodiščem, ki se nanaša na priznanje sodbe, izdane v drugi državi članici, še mogoče presojati pristojnost okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant kot sodišča izvora. Pojasnil bom, da navedena predpostavka ni pravilna in da je v takem položaju čezmejne učinke sodbe mogoče preprečiti le, če se stranka uspešno sklicuje na enega od razlogov za zavrnitev priznanja iz Uredbe št. 1215/2012 (C.1). Predložitveno sodišče to možnost predvideva v drugem in tretjem vprašanju za predhodno odločanje. Pojasnil bom, da navedeni razlogi ne vključujejo okoliščin, v katerih je, v bistvu, sodišče izvora ugotovilo svojo pristojnost, čeprav ni šlo za sodišče države članice, ki je bilo določeno v dogovoru o pristojnosti (C.2).

35. Zaradi celovitosti obravnave in v odgovor na obsežne razprave o tem v tem postopku bom pojasnil, da upošteveno pravilo o pristojnosti iz CMR nikakor ni v nasprotju s temeljnimi načeli Uredbe št. 1215/2012, kakor izhaja iz preizkusa iz sodbe v zadevi TNT Express (D).

A. Pomembni elementi zadevnega spora

36. Treba je spomniti, da je spor o glavni stvari nastal zaradi tatvine dela tovora med mednarodnim prevozom. Čeprav je prevozna pogodba vsebovala klavzulo o pristojnosti litovskih sodišč,⁹ je sodni postopek, ki je izhajal iz navedene tatvine, potekal pred nizozemskimi sodišči, ki so o zadevi tudi odločila.¹⁰

37. Razlog je v tem, da je spor *ratione materiae* spadal na področje uporabe CMR, ki ne vsebuje le materialnih pravil o odgovornosti na področju cestnega prevoza blaga, ampak tudi, med drugim, pravila o pristojnosti, ki se uporabljajo v sporih, ki iz takega prevoza izhajajo.

⁹ Kot je podrobneje pojasnjeno zgoraj v točki 20 teh sklepnih predlogov.

¹⁰ Družba Gjensidige trdi, da tožbi nimata istega predmeta in da se ne nanašata na iste stranke. Iz predložitvene odločbe je razvidno, da predložitveno sodišče meni, da so pogoji za litispendenco izpolnjeni. Kot pravilno poudarja navedeno sodišče, je treba v primeru negativne ugotovitvene tožbe in odškodninske tožbe, ki sta vloženi v zvezi z isto škodo, šteti, da imata isti predmet za namene uporabe pravila o litispendenci iz člena 29 Uredbe št. 1215/2012. Sodba z dne 19. decembra 2013, Nipponkoa Insurance Co. (Europe) (C-452/12, EU:C:2013:858, točke 40 do 49; v nadaljevanju: sodba v zadevi Nipponkoa), ki se je nanašala na enakovredno pravilo iz Uredbe št. 44/2001, ali sodba z dne 6. decembra 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, točka 44; v nadaljevanju: sodba v zadevi Tatry).

38. Natančneje, člen 31(1) CMR določa, da ima tožnik pravico izbire med štirimi forumi, in sicer lahko izbere, prvič, sodišča države, o katerih sta se dogovorili stranki, drugič, sodišča države, kjer ima – v bistvu – stalno prebivališče toženec,¹¹ tretjič, sodišča kraja prevzema blaga, in četrtič, sodišča namembnega kraja blaga.

39. Čeprav iz navedenih pravil izhaja, da stranki lahko skleneta dogovor o pristojnosti, pa se zdi, vsaj glede na stališče okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant, da tak dogovor ne more biti *izključen*.¹² Zdi se, da tako meni tudi predložitveno sodišče.

40. Če prav razumem, se je družba Rhenus Logistics, zadevni prevoznik, sklicevala na tretjo kategorijo, navedeno v točki 38 teh sklepnih predlogov, ko je zahtevek vložila pri okrožnem sodišču Zeeland-West-Brabant.¹³ Zdi se, da je tožbo vložila vnaprej, da bi si zagotovil sodno odločbo, ki bi potrjevala, da je njena odgovornost za škodo, ki izhaja iz tatvine, omejena na določen znesek.

41. Po mojem razumevanju člen 23(3) CMR načeloma omejuje odgovornost prevoznika za izgubo blaga.¹⁴ Vendar se zdi, da se na podlagi člena 29(1) CMR taka omejitev odgovornosti ne uporablja, če je škoda posledica „zavestne kršitve ali takega ravnanja [prevoznika], ki bi se v skladu s pravom sodišča, ki zadevo obravnava, štelo za enakovredno zavestni kršitvi“.

42. V zvezi s tem lahko sodišča držav pogodbenic CMR zavzamejo različna stališča glede pogojev, na podlagi katerih se uporablja zadnjenavedeno določilo.¹⁵ Če pride do spora, bi torej stranke lahko hitele začeti postopek pri sodišču, za katerega je najverjetneje, da bo podalo razlago, ki je za zadevno stranko najugodnejša. Posledica tega pa so lahko vzporedni sodni postopki v različnih državah, v katerih si stranka, ki ima pravico do razpolaganja z blagom, želi zagotoviti odškodnino za škodo ali izgubo, nasprotno pa si prevoznik želi zagotoviti izključitev ali omejitev odgovornosti za tako škodo ali izgubo.¹⁶

43. V obravnavanem postopku se je družba Gjensidige sklicevala na različna stališča nizozemskih sodišč na eni strani in litovskih sodišč na drugi glede pogojev, na podlagi katerih se lahko šteje, da je odgovornost prevoznika neomejena. Navedena stranka je trdila, da je stališče nizozemskih sodišč ugodnejše za prevoznike, saj je težje izpolniti pogoje, na podlagi katerih bi bili prevozniki neomejeno odgovorni. Zdi se, da predložitveno sodišče meni enako.

¹¹ Natančneje, člen 31(1) CMR se nanaša na kraj, kjer ima toženec stalno prebivališče, glavni sedež, podružnico ali zastopstvo, prek katerega je bila sklenjena prevozna pogodba.

¹² Glej točko 23 teh sklepnih predlogov. Stališča držav pogodbenic CMR o tem pa se razlikujejo. Glej točko 7.3 povzetkov Institut du Droit International des Transports glede uporabe člena 31 CMR, ki so na voljo na: <https://www.idit.fr/rapports-pays/index.php?lang=en>. Glej tudi Roland Loewe, *Commentary on the Convention of 19 May 1956 on the Contract for the International Carriage of Goods by Road, CMR*, United Nations 1975, točka 240, str. 64 ECE/TRANS/14.

¹³ Iz sodnega spisa izhaja, da je bil cilj prepeljati zadevno blago z Nizozemske v Litvo, vendar mora predložitveno sodišče to še preveriti. V nasprotju s tem pa se zdi, da iz vseh drugih naveznih okoliščin, navedenih v točki 38 teh sklepnih predlogov, izhaja, da so pristojna sodišča v Litvi.

¹⁴ Glej sprotno opombo 8 zgoraj.

¹⁵ Glej v tem smislu sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:50, točka 22; v nadaljevanju: sklepni predlogi v zadevi TNT Express). Iz sodnega spisa izhaja, da take razlike obstajajo tudi v sodni praksi Nizozemske in Litve.

¹⁶ Prav tam.

44. Družba Rhenus Logistics je bila na Nizozemskem uspešna pri pridobitvi odločbe o omejitvi svoje odgovornosti. Navedeno sodbo so nato priznala sodišča v Litvi v postopku v glavni stvari, še pred postopkom pred predložitvenim sodiščem. V navedenem postopku je družba Gjensidige najprej zahtevala odškodnino za izgubo dela tovora. Pozneje je svoj zahtevek omejila na znesek, ki presega znesek, ki ji ga je družba Rhenus Logistics že izplačala na podlagi nizozemske sodbe.

45. V zvezi s tem družba Gjensidige trdi, da priznanje navedene sodbe ni bilo zakonito, ker je nizozemsko sodišče svojo pristojnost ugotovilo v nasprotju z zadevnim dogovorom o pristojnosti. Družba Gjensidige trdi, da bi bilo treba temu dogovoru dati prednost, saj je na podlagi člena 25(1) Uredbe št. 1215/2012 pristojnost, ki izhaja iz dogovora o pristojnosti, v obravnavani zadevi *izključna*.¹⁷

46. Natančneje, navedena stranka trdi, da ker obravnavani spor spada na področje uporabe obeh, CMR in (splošnejše) Uredbe št. 1215/2012 – in da se zdi, da instrumenta vsebujeta nasprotujoča si pravila glede učinkov dogovora o pristojnosti – je treba priznanje nizozemske sodbe zavrnilo, saj ima glede učinkov dogovora o pristojnosti uporaba pravil o pristojnosti iz CMR, na katerih temelji navedena sodba, manj ugodne posledice za pravilno delovanje notranjega trga kot, če prav razumem njen argument, uporaba Uredbe št. 1215/2012.

47. V tem okviru predložitveno sodišče sprašuje, katera pravila o pristojnosti naj se uporabijo in ali naj se zavrne priznanje nizozemske sodbe.

48. Da bo bralec lažje v celoti razumel argumente družbe Gjensidige in vprašanja predložitvenega sodišča, zlasti prvo vprašanje, bom najprej obravnaval sodbo Sodišča v zadevi TNT Express, saj menim, da navedeni argument temelji na njej.

B. Posebne mednarodne konvencije imajo prednost, vendar z omejitvami

49. Člen 71(1) Uredbe št. 1215/2012 potrjuje, da lahko v posebnih mednarodnih konvencijah, ki jih sklenejo države članice, obstajajo posebna pravila o pristojnosti in izvrševanju, ter takim instrumentom priznava prednost. Navedeni člen namreč določa, da „ne vpliva na nobeno konvencijo, pogodbenice katere so države članice in ki na posebnem pravnem področju ureja pristojnost, priznanje ali izvršitev sodnih odločb“.

50. V uvodni izjavi 35 te uredbe je navedena „kolizijska klavzula“¹⁸ predstavljena kot izraz spoštovanja mednarodnih zavez držav članic. Čeprav lahko iz navedenega besedila bralec morda sklepa, da se člen 71 Uredbe št. 1215/2012 nanaša na zaveze do tretjih držav, pa iz besedila člena 71 in zlasti iz drugega stavka njegovega drugega odstavka jasno izhaja, kot navaja Komisija, da se uporablja tudi v razmerjih znotraj Unije.¹⁹

¹⁷ Ugotavljam, da se na podlagi člena 25(1) Uredbe št. 1215/2012 dogovor o pristojnosti šteje za izključnega, če ni določeno drugače.

¹⁸ Cremona, M., „The Internal Market and Private International Law Regimes: A Comment on Case C-533/08 TNT Express Nederland BV v AXA Versicherung AG, Judgment of the Court (Grand Chamber) of 4 May 2010“, *EUJ Department of Law Working Paper No. 2014/08*, julij 2014, str. 12. V uvodni izjavi 35 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno, da „[z]aradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih prevzele države članice, ta uredba ne bi smela vplivati na konvencije na posebnih pravnih področjih, katerih pogodbenice so države članice“.

¹⁹ Sodba v zadevi TNT Express, točka 47.

51. Hkrati pa je bilo glede člena 71 tudi ugotovljeno, da potrjuje specifičnost pravnih področij, ki jih urejajo zadevne posebne konvencije.²⁰

52. To pravilo je bilo prej z enakimi besedami izraženo v členu 71(1) Uredbe št. 44/2001, ki je bila predhodnica Uredbe št. 1215/2012.

53. Razlaga navedenega pravila je bila bistvo sodbe Sodišča v zadevi TNT Express,²¹ ki je bila izdana v okviru postopka med naslovim prevoznikom in zavarovalcem tovora, ki je bil med prevozom izgubljen. V navedenem postopku je TNT nasprotoval izvršitvi sodbe nemškega sodišča na Nizozemskem, na podlagi katere bi moral plačati odškodnino zaradi te izgube.

54. Bistvo vprašanj za predhodno odločanje je bilo podobno kot v obravnavani zadevi, in sicer ali lahko sodišče zaprosene države (*in casu* Nizozemske) preverja pristojnost nemškega sodišča (kot sodišča izvora).²² Čeprav je bilo to na podlagi Uredbe št. 44/2001 (ki se je takrat uporabljala) prepovedano (kot je prepovedano še danes na podlagi Uredbe št. 1215/2012), pa ista rešitev ne bi nujno izhajala tudi iz CMR.

55. Zato je moralo Sodišče proučiti medsebojno razmerje med obema instrumentoma. V zvezi s tem je Sodišče jasno navedlo, da za prednost, ki jo člen 71 navedene uredbe priznava posebnim mednarodnim konvencijam, kot je CMR, velja pomemben pogoj: pravila takih konvencij imajo prednost, če so „karseda predvidljiva ter omogočajo dobro delovanje sodnega organa in čim večje zmanjšanje možnosti sočasnih postopkov in če v vsaj tako ugodnih pogojih, kot so pogoji, določeni z navedeno uredbo, zagotavljajo prosti pretok sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ter medsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva v Uniji (*favor executionis*)“.²³

56. Sodišče je to ugotovilo po tem, ko je pojasnilo, da pravila iz posebnih mednarodnih konvencij ne morejo „povzroč[iti] manj ugodn[ih] izid[ov] za doseganje nemotenega delovanja notranjega trga kot določbe navedene uredbe“²⁴ in „ne sme[lo] biti v nasprotju z načeli, na katerih temelji pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah v Uniji [...]“.²⁵

57. Podrobneje bom obravnaval posebno ugotovitev, ki jo je v navedeni zadevi sprejelo Sodišče na podlagi navedenih preudarkov. Zaenkrat pa naj zadošča, če navedem, da so bili akademski odzivi na splošen preizkus, vzpostavljen v navedeni sodbi, mešani, in sicer v bistvu, da ga bo težko uporabiti²⁶ – namen pravil iz člena 71 je na primer opredeliti jasna kolizijska pravila – in da

²⁰ Sodba v zadevi Taty, točka 24. Glej tudi sodbo v zadevi TNT Express, točka 48 in navedena sodna praksa, ter sklepne predloge generalnega pravobranilca H. Saugmandsgaarda Øeja v zadevi Brite Strike Technologies (C-230/15, EU:C:2016:366, točka 31). Trditi je mogoče, da je bilo to pojmovanje zlasti prisotno v členu 57 Bruseljske konvencije iz leta 1968. Navedena določba, ki je bila predmet sodbe v zadevi Taty, je bila predhodnica člena 71 Uredbe št. 44/2001 in se je od nje (pomembno) razlikovala le v tem, da je ohranjala možnost, da države članice sklenejo take posebne konvencije *pro futuro*. Sodba v zadevi TNT Express, točka 38.

²¹ Glej zgoraj v sprotni opombi 3 teh sklepnih predlogov.

²² Sklepni predlogi v zadevi TNT Express, točka 27.

²³ Sodba v zadevi TNT Express, točka 56.

²⁴ Prav tam, točka 51.

²⁵ Sodišče je kot taka načela opredelilo prost pretok sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, predvidljivost pristojnih sodišč in zato pravno varnost za pravne subjekte, dobro delovanje sodnega organa, čim večje zmanjšanje možnosti sočasnih postopkov in medsebojno zaupanja v ustreznost sodnega varstva v Uniji, pri čemer se je sklicevalo na uvodne izjave 6, 11, 12 in 15 do 17 Uredbe št. 44/2001. Sodba v zadevi TNT Express, točka 49.

²⁶ Cremona, M., navedeno zgoraj v sprotni opombi 18, na str. 6.

preizkus „nekoliko nasprotuje“²⁷ besedilu navedene določbe.²⁸ Hkrati so komentatorji navajali, da sodba zagotavlja rešitev domnevne grožnje za splošno ureditev pristojnosti in priznavanja sodnih odločb, če bi se drugačna pravila posebnih konvencij uporabljala tudi v razmerjih znotraj Unije.²⁹

58. Kakor koli že, preizkus, oblikovan v sodbi v zadevi TNT Express, ki je zdaj podlaga za uporabo člena 71 Uredbe št. 1215/2012, je postal neizogiben element primerjalne ocene potencialno nasprotujočih si ureditev pristojnosti in izvrševanja.³⁰ Razumljivo je, da so se razmisleki na podlagi navedenega preizkusa znašli v procesnih aktih v postopkih v glavni stvari, predložitveno sodišče pa je na njihovi podlagi vložilo obravnavi predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga bom zdaj podrobneje obravnaval.

C. Vprašanja za predhodno odločanje, predložena v obravnavani zadevi

59. V vseh treh vprašanjih za predhodno odločanje je mogoče zaznati pomisleke predložitvenega sodišča, da okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant v postopku v glavni stvari ni upoštevalo dogovora strank o pristojnosti, ko je v obravnavo sprejelo zahtevek družbe Rhenus Logistics in o njem odločilo.

60. Natančneje, prvo vprašanje se nanaša na to, ali člen 71 Uredbe št. 1215/2012 v povezavi z uvodnima izjavama 21 in 22 navedene uredbe omogoča uporabo alternativnih pravil o pristojnosti iz člena 31(3) CMR, kadar zadevni spor ureja dogovor o pristojnosti.

61. Bojim se, da to vprašanje temelji na predpostavki, da lahko predložitveno sodišče v fazi priznanja sodne odločbe še vedno preverja pristojnost sodišča izvora. V nadaljevanju bom pojasnil, da tako preverjanje ni dovoljeno, zato odgovor na prvo vprašanje ni upošteven za postopek v glavni stvari (C.1).

62. Če želi stranka preprečiti čezmejne učinke sodbe, se mora sklicevati na enega od razlogov za zavrnitev priznanja, kot so določeni v Uredbi št. 1215/2012. Zato bom v nadaljevanju obravnaval to področje ter natančneje drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje, v katerih predložitveno sodišče sprašuje, ali mora dejstvo, da dogovor o pristojnosti ni bil upoštevan, voditi do zavrnitve priznanja nizozemske sodbe. Pojasnil bom, da je treba na navedeni vprašanji odgovoriti nikalno (C.2).

1. Predložitveno sodišče ne more preverjati pristojnosti sodišča izvora

63. Kot izhaja iz uvodne izjave 26 k Uredbi št. 1215/2012, pravila o priznanju in izvršitvi iz navedene uredbe temeljijo na medsebojnem zaupanju pri delovanju pravosodja v Uniji. Navedena pravila temeljijo na predpostavki, da je treba sodbe, ki jih izdajo sodišča ene države članice, obravnavati kot bi bile izdane v zaproseni državi članici.³¹

²⁷ Kuijper, P.J., „The Changing Status of Private International Law Treaties of the Member States in Relation to Regulations No. 44/2001“, *Legal Issues of Economic Integration*, 2011, na str. 99.

²⁸ Glej tudi Attal, M., „Droit international privé communautaire et conventions internationales: une délicate articulation“, *Petites affiches*, No 238, 2010, str. 22.

²⁹ Kuijper P.J., navedeno v sprotni opombi 27, na str. 102. Za drugačno mnenje glej Cremona, navedeno v sprotni opombi 18, na str. 6.

³⁰ Naveden je v sodbah v zadevi Nipponkoa, točke od 36 do 39; z dne 4. septembra 2014, Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145; v nadaljevanju: sodba v zadevi Nickel & Goeldner Spedition, točka 38), in z dne 14. julija 2016, Brite Strike Technologies (C-230/15, EU:C:2016:560, točka 65; v nadaljevanju: sodba v zadevi Brite Strike Technologies).

³¹ V okviru Uredbe št. 44/2001 glej tudi sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, točka 40 in navedena sodna praksa; v nadaljevanju: sodba v zadevi Diageo Brands).

64. V skladu s tem in kot je Komisija v bistvu spomnila na obravnavi v tem postopku, je ena od temeljnih značilnosti sistema, vzpostavljenega z Uredbo št. 1215/2012, samodejno priznavanj sodb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki jih izdajo sodišča druge države članice. Navedeni sistem sodiščem zaprosene države članice zlasti preprečuje možnost preverjanja pristojnosti sodišč države članice izvora, kot določa člen 45(3) Uredbe št. 1215/2012.³²

65. Vendar pa zadeva, ki se obravnava v tem postopku, ni urejena (ali vsaj ne izključno, kot bom pojasnil v nadaljevanju) z Uredbo št. 1215/2012, ampak s posebnimi pravili CMR, ki jim člen 71 Uredbe št. 1215/2012 priznava prednost. Postavlja se torej vprašanje, ali se prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora uporablja tudi v takih okoliščinah.

66. Menim, da se.

67. V zvezi s tem ugotavljam, prvič, da CMR ni instrument prava Unije, zato ne spada v pristojnost Sodišča.³³

68. Vendar pa ta omejitev ne pomeni, da Sodišče ne more upoštevati besedila takega instrumenta, da bi se seznanilo z njegovo vsebino. V nasprotnem primeru bi bilo nemogoče preveriti, ali take konvencije vsebujejo nasprotujoča pravila.³⁴

69. Na podlagi tega, drugič, pri obravnavi posebne vsebine CMR ugotavljam, da so pravila CMR, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, dokaj osnovna, na kar sta v obravnavani zadevi opozorila tudi družbi Rhenus Logistics in Gjensidige.³⁵

70. Ta pravila so vključena v člen 31(3) CMR, ki določa izvršljivost sodb, izdanih v eni državi pogodbenici, v drugih državah pogodbenicah, če so izpolnjene „formalnosti“, in izključuje vsebinsko preučitev obravnavane zadeve.

71. Zdi se, da drugi vidiki priznavanja in izvrševanja niso urejeni, kar pomeni, da je treba taka pravila opredeliti na podlagi prava zaprosene države.³⁶

72. V zvezi z državami članicami so taka pravila določena v Uredbi št. 1215/2012. Menim, da je torej treba uporabiti ureditev iz člena 45 in naslednjih navedene uredbe, vključno z zgoraj navedenim osnovnim pravilom, ki v notranjem pravnem prostoru Unije prepoveduje preverjanje pristojnosti sodišča izvora.

73. Nadalje in neodvisno od predhodnega, ista ugotovitev izhaja iz sodbe v zadevi TNT Express.

³² Kot potrjuje ustaljena sodna praksa Sodišča. Glej nedavno sodbo z dne 7. aprila 2022, H Limited (C-568/20, EU:C:2022:264, točka 31 in navedena sodna praksa; v nadaljevanju: sodba v zadevi H Limited). V okviru Uredbe št. 44/2001 glej sodbi z dne 28. aprila 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 49), in z dne 15. novembra 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung in drugi (C-456/11, EU:C:2012:719, točka 35 in navedena sodna praksa). V okviru Bruseljske konvencije iz leta 1968 glej sodbo z dne 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 31).

³³ Sodba v zadevi TNT Express, točka 63.

³⁴ Strinjam se, da se te okoliščine ne razlikujejo od dejstva, da mora Sodišče upoštevati določbe nacionalnega prava, da bi preverilo, ali nasprotujejo pravu Unije. Sklepni predlogi v zadevi TNT Express, točki 76 in 78. Prav tako se ne razlikujejo od dejstva, da mora Sodišče upoštevati vsebino mednarodnih sporazumov v smislu člena 351 PDEU, da bi preverilo, ali morajo države članice odpraviti „nezdružljivost“ na podlagi navedene določbe.

³⁵ Naj spomnim, da navedena konvencija izvira iz leta 1956 in je bila spremenjena leta 1978 in leta 2008 (glej sprotno opombo 4). Te spremembe niso upoštevne v obravnavani zadevi.

³⁶ Glej v tem smislu sklepne predloge v zadevi TNT Express, točka 93.

74. Sodišče je po tem, ko je opredelilo splošni preizkus glede omejitve področja uporabe člena 71 Uredbe št. 1215/2012, kot je opisano v predhodnem oddelku, opozorilo, da „sodišče zaprosene države nikakor ni primernejše od sodišča države izvora za odločanje o pristojnosti zadnjenavedenega“.³⁷ Sodišče je pojasnilo, da je prav zaradi navedenega preverjanje pristojnosti v pravu Unije prepovedano.

75. Čeprav Sodišče ni izrecno navedlo, ali načela, na katerih temelji Uredba št. 44/2001, dejansko nasprotujejo preverjanju pristojnega sodišča na podlagi uporabe posebne konvencije, pa je splošno sprejeto, da sodba v zadevi TNT Express potrjuje to.³⁸ Komisija in litovska vlada sta na obravnavi v obravnavani zadevi v bistvu izrazili enako stališče.

76. Če torej povzamem, menim, da ne glede na to, ali se vprašanje obravnava na podlagi preizkusa iz sodbe v zadevi TNT Express ali na podlagi besedila CMR, sodišče države članice, zaproseno za priznanje sodbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice na podlagi navedene konvencije, ne more preverjati pristojnosti sodišča izvora. Posledično odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje ni upošteven za rešitev spora pred predložitvenim sodiščem, saj slednje ne more preverjati, ali je okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant pravilno ugotovilo svojo pristojnost, preden je izdalo sodbo, katere priznanje je predmet postopka v glavni stvari.

77. Zato se bom zdaj osredotočil na vprašanje, ali dejstvo, da je sodišče ugotovilo svojo pristojnost kljub obstoju zadevnega dogovora o pristojnosti, lahko pomeni razlog za zavrnitev priznanja posledične sodbe.

2. Ali je mogoče zavrniti priznanje sodbe, če dogovor o pristojnosti ni upoštevan?

78. Kot je bilo že pojasnjeno, spor, o katerem odloča predložitveno sodišče, spada na področje uporabe CMR. Člen 71 Uredbe št. 1215/2012 določa, da ima navedena konvencija prednost pred to uredbo.³⁹ Zato se na prvi pogled morda zdi presenetljivo v Uredbi št. 1215/2012 preverjati, ali njene določbe dopuščajo zavrnitev priznanja zgoraj navedene sodbe.

79. Vendar, kot sem že pojasnil, ker CMR ne vsebuje posebnih pravil o tem, je treba uporabiti pravila iz prava zaprosene države članice – v primeru Litve je to Uredba št. 1215/2012. Predložitveno sodišče torej pravilno meni, da je treba navedeni instrument podrobneje obravnavati.

80. Kot je že bilo pojasnjeno, Uredba št. 1215/2012 temelji na samodejnem priznavanju sodb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki jih izdajo sodišča druge države članice.

81. Kot izjema od tega pravila je priznanje mogoče zavrniti le na podlagi enega od razlogov, ki so posebej navedeni v členu 45(1) Uredbe št. 1215/2012 (ko je, kot poudarja Komisija, vložena ustrezna vloga v zvezi s tem).

82. V obravnavani zadevi je pomembno, da navedeni razlogi vključujejo, na eni strani in na podlagi člena 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012, kršitev *pravil o pristojnosti* iz oddelka 6 poglavja II navedene uredbe (drugo vprašanje za predhodno odločanje), na drugi strani pa

³⁷ Sodba v zadevi TNT Express, točka 55.

³⁸ Glej na primer Lamont-Black, S., „The UK Supreme Court on jurisdiction over successive CMR Convention carriers and European Union rules“, *Uniform Law Review*, zv. 21, iz. 4, 2016, na str. 498, ter Kuijper, P.J., citirano v sprotni opombi 27, na str. 99 (vendar avtor poudarja, da navedena ugotovitev ni povsem gotova).

³⁹ Glej tudi člen 71(2)(b) Uredbe št. 1215/2012.

okolščine, v katerih se šteje, da bi bilo priznanje posamezne sodbe očitno v nasprotju z *javnim redom* v zaproseni državi članici, kot določa člen 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 (tretje vprašanje za predhodno odločanje).

83. Predložitveno sodišče se zaveda, da v obravnavani zadevi načeloma ni mogoče uporabiti nobenega od navedenih razlogov. Vendar pa v drugem in tretjem vprašanju, ki ju bom obravnaval v nadaljevanju, sprašuje, ali je mogoče priznanje nizozemske sodbe zavrniti na podlagi širše razlage navedenih razlogov.

a) Ali je mogoča široka razlaga razloga iz člena 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012?

84. Člen 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012 določa, da če je vložena ustrezna vloga, se priznanje sodbe zavrne, če je sodba v nasprotju s pravili o pristojnosti iz oddelka 6 poglavja II navedene uredbe.

85. Navedena pravila (natančneje člen 24, ki je edina določba, na katero se napotilo nanaša), določajo izključno pristojnost v zvezi s spori, ki se nanašajo na pet navedenih področij. Na kratko, navedena področja so: (i) nekateri vidiki s področja nepremičnin, (ii) nekatere zadeve v zvezi z gospodarskimi družbami, (iii) veljavnost vpisov v javne knjige, (iv) veljavnost patentov, blagovnih znamk, modelov ali drugih podobnih pravic, ter (v) izvršitev sodb.

86. V zvezi z navedenimi pravili o pristojnosti noben drug sporazum nima prednosti pred uredbo⁴⁰ in njihova izbira je bila utemeljena s sklicevanjem na posebno povezavo med zadevnimi področji in posamezno državo članico.⁴¹

87. Iz zgornjega opisa zlasti izhaja, da se oddelek 6 poglavja II Uredbe št. 1215/2012 ne uporablja za dogovore o pristojnosti. Opozarjam, da so ti dogovori zajeti z oddelkom 7 navedenega poglavja.

88. Predložitveno sodišče se tega zaveda, vendar v drugem vprašanju sprašuje, ali je iz zakonodajnih sprememb, ki so bile uvedene z Uredbo št. 1215/2012 in na podlagi katerih se je okrepilo varstvo dogovorov o pristojnosti, mogoče sklepati, da je treba pravilo iz člena 45(1)(e)(ii) razlagati široko, tako da ne vsebuje le kršitev pravil iz oddelka 6 poglavja II navedene uredbe, ampak tudi kršitve oddelka 7.

89. Menim, da ne.

90. Predložitveno sodišče pravilno opozarja, da v primerjavi z Uredbo št. 44/2001 Uredba št. 1215/2012 krepi učinkovitost takih dogovorov, saj v členu 31(2) in (3) vključuje posebno pravilo o litispenci.⁴²

91. Vendar se zakonodajalec EU ne glede na navedeno spremembo ni odločil te spremembe upoštevati tudi v sistemu razlogov za zavrnitev priznanja sodbe.

⁴⁰ Kot izhaja iz člena 25(4) Uredbe št. 1215/2012, v skladu s katerim „[d]ogovori [...], ki podeljujejo pristojnost, nimajo pravne veljave, če [...] izključujejo pristojnost sodišč, ki imajo v skladu s členom 24 izključno pristojnost“.

⁴¹ Sodba z dne 13. julija 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, točka 46), v okviru člena 16 Bruseljske konvencije iz leta 1968. Glej na primer tudi sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Apostolides (C-420/07, EU:C:2008:749, točka 83) glede pristojnosti za spore, ki se nanašajo na stvarne pravice na nepremičninah.

⁴² Iz navedenih določb izhaja, da če sočasno poteka več postopkov, eden od njih pred sodiščem, ki je pristojno na podlagi dogovora o pristojnosti, se vsa druga sodišča drugih držav članic vzdržijo odločanja o zadevi, ko zadevno sodišče ugotovi svojo pristojnost, razen če tako sodišče izjavi, da ni pristojno. Glej tudi uvodno izjavo 22 Uredbe št. 1215/2012.

92. Seznam navedenih razlogov vsebuje člen 45(1) Uredbe št. 1215/2012 in je *izčrpen*.⁴³

93. Na podlagi logičnega sklepa je enako mogoče domnevati zlasti glede razlogov iz člena 45(1)(e)(ii) istega instrumenta, ki se nanaša na kršitev pravil o izključni pristojnosti na podlagi oddelka 6 poglavja II Uredbe št. 1215/2012.

94. Vendar pa predložitveno sodišče ugotavlja, da če ne obstaja razlog, ki bi omogočal zavrnitev priznanja sodbe, ki krši izključni dogovor o pristojnosti, kršitev takega dogovora nima posledic.

95. Bojim se, da to izhaja iz Uredbe št. 1215/2012, kot je trenutno oblikovana, saj daje prednost samodejnemu priznanju sodb, tudi če pravila o pristojnosti, kot so določena v navedeni uredbi, niso upoštevana, razen v izčrpno navedenih okoliščinah iz člena 45(1) navedene uredbe.⁴⁴

96. Kar zadeva kršitev pravil o pristojnosti, je v skladu z navedeno določbo zavrnitev priznanja mogoča le, če se spor nanaša na (i) pravila iz oddelka 6 poglavja II navedene uredbe, kot sem navedel v teh sklepnih predlogih (člen 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012), ali (ii) pravil iz drugih oddelkov navedenega poglavja, katerih cilj je, na kratko, varstvo domnevno šibkejše stranke (člen 45(1)(e)(i) iste uredbe).⁴⁵ V nasprotju s tem člen 45(1) ne vključuje kršitve nobenih drugih pravil o pristojnosti iz Uredbe št. 1215/2012.

97. Treba je opozoriti, da razlogi iz člena 45(1) Uredbe št. 1215/2012 pomenijo izjeme od splošnega pravila, na podlagi katerega je treba sodbe sodišč drugih držav članic samodejno priznati. Vendar v okoliščinah obravnavane zadeve menim, da je odveč sklicevati se na splošno načelo razlage, v skladu s katerim je treba izjeme razlagati ozko. Tako načelo je uporabno, kadar področje uporabe izjeme ni jasno določeno. V obravnavani zadevi pa ni tako. Člen 45(1)(e)(ii) Uredbe št. 1215/2012 je jasen in se nanaša na podrobna pravila o pristojnosti, katerih kršitev lahko spada na področje njegove uporabe. V navedenih okoliščinah bi bila razlaga, h kateri se nagiba predložitveno sodišče in ki jo predlaga družba Gjensidige, preprosto v nasprotju z besedilom navedene določbe.

98. Če povzamem, menim, da če bi zakonodajalec EU želel varstvo dogovorov o pristojnosti razširiti tako, da bi kršitev teh dogovorov postala eden od razlogov za zavrnitev priznanja, bi to izrecno tudi storil. Vendar pa iz besedila zadevne določbe glede zavrnitve priznanja sodbe izhaja, da zakonodajalec očitno ni imel takega namena.

b) Široka razlaga razloga, ki se nanaša na javni red?

99. S tretjim vprašanjem za predhodno odločanje predložitveno sodišče sprašuje, ali bi bilo mogoče v obravnavani zadevi široko razlagati razlog iz člena 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012, na podlagi katerega se priznanje sodbe načeloma zavrne, če je tako priznanje očitno v nasprotju z javnim redom zaprosene države.

⁴³ Glej sodbo v zadevi H Limited, točka 31, v okviru Uredbe št. 44/2001 pa sodbo z dne 23. oktobra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 46 in navedena sodna praksa; v nadaljevanju: sodba v zadevi flyLAL-Lithuanian Airlines). Glej tudi uvodno izjavo 30, na katero pravilno opozarja litovska vlada in v kateri je navedeno, da bi bilo treba „[p]riznanje sodne odločbe [...] zavrniti le, če obstaja eden ali več razlogov za zavrnitev, navedenih v tej uredbi“.

⁴⁴ Kot ugotavlja predložitveno sodišče, je domnevno kršitev pravil o pristojnosti mogoče izpodbijati s pravnimi sredstvi, ki so na voljo v državi članici zadevnega sodišča.

⁴⁵ Gre za oddelke 3, 4 ali 5 poglavja II Uredbe št. 1215/2012.

100. Menim, da se vsi moji pomisleki v zvezi z razlogom iz člena 45(1)(e)(ii) smiselno lahko uporabijo tudi v tem primeru, saj je besedilo člena 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 enako jasno.

101. Delni odgovor na tretje predloženo vprašanje ponuja celo člen 45(3) Uredbe št. 1215/2012, kot v bistvu navaja litovska vlada. V skladu z navedeno določbo preizkusa javnega reda „ni dovoljeno uporabiti za pravila o pristojnosti“. Navedena določba ne posega v razloge iz člena 45(1)(e) Uredbe št. 1215/2012, obravnavane v predhodnem pododdelku teh sklepnih predlogov, in ne vidim razloga za drugačno razlago njene ubeseditve.

102. Dalje, tretje vprašanje predložitvenega sodišča se v zvezi z uporabo razloga javnega reda ne nanaša samo na primer, ko dogovor o pristojnosti ni bil upoštevan, ampak tudi na primer kršitve dogovora o pravu, ki se uporablja.

103. Vendar pa iz sodnega spisa ne izhajajo nobene informacije glede sklenitve takega dogovora med zadevnima strankama.

104. Zdi se torej, da je navedeni del tretjega vprašanja nedopusten.

105. Iz predložitvene odločbe torej izhaja, da ima predložitveno sodišče pomisleke glede dejstva, da je okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant s tem, da je ugotovilo svojo pristojnost, določilo tudi uporabo nizozemskega prava glede vsebine spora, zaradi česar se je odgovornost prevoznika presojala na podlagi nizozemskega in ne litovskega prava. Predložitveno sodišče meni, da tožena stranka v postopku pred nizozemskim sodiščem (in sicer, če prav razumem, družba Gjensidige) takih posledic ni mogla predvideti. Te pripombe razumem tako, da bi bilo treba odgovornost prevoznika presojati na podlagi litovskega in ne nizozemskega prava ter da je rezultat manj ugoden za stranko kot je družba Gjensidige.

106. Predložitveno sodišče poleg tega opozarja, da se zdi, da je člen 29(1) CMR, ki se v zvezi s pogoji za neomejeno odgovornost prevoznika sklicuje na nacionalno pravo,⁴⁶ v nasprotju s členom 3 in členom 5(1) Uredbe (ES) št. 593/2008.⁴⁷

107. Dalje, predložitveno sodišče dvomi, da je rezultat postopka skladen s temeljno pravico do poštenega sojenja ter z, če prav razumem, temeljnimi načeli Uredbe št. 1215/2012.

108. V zvezi s tem ugotavljam, prvič, da se postopek pred predložitvenim sodiščem, kot je bilo že večkrat navedeno, nanaša na priznanje sodbe, izdane v drugi državi članici.

109. Zato je ključno vprašanje v obravnavani zadevi, ali so lahko razlike v materialnem pravu med nizozemskim in litovskim pravom glede odgovornosti prevoznika razlog za zavrnitev posledične sodbe na podlagi razloga javnega reda iz člena 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012.

110. Menim, da ne.

⁴⁶ Glej zgoraj točke od 41 do 43.

⁴⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6, in popravek v UL 2009, L 309, str. 87).

111. Prvič, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da čeprav lahko države članice v skladu z lastnimi nacionalnimi koncepti prosto določajo svoje zahteve javnega reda, mora Sodišče preveriti omejitve, znotraj katerih lahko sodišča držav članic uporabijo navedeni pojem kot razlog zavrnitve priznanja sodbe sodišča druge države članice.⁴⁸

112. Drugič, na navedeni razlog se je mogoče sklicevati le izjemoma⁴⁹, če bi bil s priznanjem „nesprejemljivo kršen pravni red države, v kateri se zahteva priznanje [ali nasprotno v državi, v kateri se nasprotuje priznanju], ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel“.⁵⁰

113. Tretjič, in v nasprotju s tem, na razlog za zavrnitev iz člena 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 se ni mogoče sklicevati zgolj, ker „naj bi obstajalo protislovje med zakonom, ki ga je uporabilo sodišče države izvora, in tistim, ki bi ga uporabilo sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje, če bi odločalo o sporu“.⁵¹

114. Zdi se, da je osrednji pomislek predložitvenega sodišča, da je bilo zaradi domnevno napačne ugotovitve pristojnosti sodišča o zahtevku odločeno na podlagi nizozemskega namesto litovskega prava.

115. Če se ta pomislek nanaša na to, da je nizozemsko sodišče napačno opredelilo nizozemsko pravo kot tisto, ki se uporablja, ugotavljam, da taka napaka, tudi če bi bila ugotovljena, sama po sebi ne more biti razlog za zavrnitev priznanja sodbe.

116. Iz zgoraj navedene sodne prakse izhaja, da je taka zavrnitev možna le, če bi se s priznanjem posledične sodbe kršilo eno od načel, ki se v zaproseni državi štejejo za temeljna.

117. Vendar pa v konkretnih okoliščinah priznanja nizozemske sodbe, ki se obravnava v tej zadevi, predložitveno sodišče ne pojasni, kako bi zgoraj navedena neskladnost med obema materialnima pravoma lahko vplivala na javni red Litve ter kako bi lahko bil s priznanjem navedene sodbe nesprejemljivo kršen pravni red navedene države članice, ker bi to pomenilo poseg v eno od temeljnih načel.

118. Glede na navedene okoliščine v odgovor na drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje menim, da je treba člen 45(1)(a) in (e)(ii) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da se ne nanaša na okoliščine, v katerih sodišče izvora ugotovi svojo pristojnost na podlagi enega od več pravil iz posebne konvencije, v smislu člena 71 Uredbe št. 1215/2012, ki vključuje – vendar ne kot izključno – dogovor o pristojnosti, in kadar sodišče izvora ni sodišče, ki je bilo opredeljeno v dogovoru o pristojnosti, ki sta ga sklenili zadevni stranki. Dalje, člen 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 je treba razlagati tako, da napaka v zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja, če je ugotovljena, ne more sama po sebi biti razlog za zavrnitev priznanja sodbe na podlagi nasprotovanja javnemu redu zaprosene države.

119. Menim, da ta odgovor, skupaj z odgovorom, predlaganim zgoraj v točki 76 teh sklepnih predlogov, zagotavlja pomembno pojasnilo, ki bo predložitvenemu sodišču omogočilo odločitve o zadevi. Ob tem želim zaradi celovitosti obravnave in v odgovor na obsežno razpravo o tem

⁴⁸ Glej na primer sodbo v zadevi flyLAL, točka 47 in navedena sodna praksa.

⁴⁹ Sodba z dne 28. aprila 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 55 in navedena sodna praksa), v povezavi s členom 34(1) Uredbe št. 44/2001.

⁵⁰ Glej sodbo v zadevi Diageo Brands, točka 44 in navedena sodna praksa.

⁵¹ Glej v tem smislu sodbo v zadevi flyLAL, točka 48 in navedena sodna praksa.

v obravnavani zadevi pojasniti, da pravila o pristojnosti iz CMR nikakor niso v nasprotju s temeljnimi načeli pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah v Uniji, kot izhaja iz preizkusa, oblikovanega v sodbi v zadevi TNT Express.

D. Preizkus iz zadeve TNT Express in neizključnost pristojnosti, ki izhaja iz dogovora o pristojnosti

120. V obravnavani zadevi se je razvila obsežna razprava o skladnosti pravil o pristojnosti iz CMR s preizkusom iz sodbe v zadevi TNT Express ter posledično s temeljnimi načeli Uredbe št. 1215/2012.

121. Predložitveno sodišče meni, da težava izvira iz dejstva, da na eni strani Uredba št. 1215/2012 pristojnost, določeno na podlagi dogovora o pristojnosti, načeloma opredeljuje kot izključno. Na drugi strani pa se zdi, da CMR, ki sicer omogoča določitev pristojnosti na tej podlagi, ne določa izključnosti (vsaj ne na podlagi razlage, ki jo je sprejelo okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant, kar je stališče, s katerim se strinja tudi predložitveno sodišče, kot se zdi).

122. V zvezi s tem ugotavljam, prvič, da je Sodišče v sodbi v zadevi Nickel & Goeldner Spedition že ugotovilo, kot pravilno navaja predložitveno sodišče, da pravila o pristojnosti iz člena 31(1) CMR niso v nasprotju s preizkusom iz zadeve TNT Express. Vendar, kot ugotavlja Komisija, je v navedeni sodbi Sodišče proučilo vsa pravila o pristojnosti iz člena 31(1) CMR (kot je navedeno v točki 38 zgoraj), *razen tistega*, na katerega se nanaša obravnavana zadeva.⁵²

123. Če prav razumem, predložitveno sodišče iz tega razloga sprašuje, ali razlika med domnevno obravnavo dogovorov o pristojnosti na podlagi CMR (kot jo je razlagalo okrožno sodišče v Zeeland-West-Brabant) in na podlagi Uredbe št. 1215/2012 pomeni neskladnost s temeljnimi načeli pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah v Evropski uniji.

124. Menim, da ne.

125. Najprej in predvsem, glede na stališče okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant se res zdi, da obstaja razlika med CMR in Uredbo št. 1215/2012 v zvezi z ureditvijo dogovorov o pristojnosti.

126. Vendar menim, da taka razlika sama po sebi ne pomeni težave.

127. Če bi vsaka razlika pomenila, da je treba uporabiti posebno ureditev na podlagi Uredbe št. 1215/2012, člen 71(1) navedene uredbe ne bi imel več smisla. V razmerjih znotraj Unije se ne more uporabljati nobena posebna ureditev, ki ni skladna z Uredbo št. 1215/2012. Vendar pa takega rezultata ni mogoče uporabiti glede na jasno besedilo navedene določbe.

128. Uporabo posebnih pravil, ki so morda v nasprotju s pravili iz Uredbe št. 1215/2012, je treba zavrniti le, kadar so dejansko v nasprotju z načeli iz sodbe v zadevi TNT Express. Na področju pravil o pristojnosti se zadevna načela v bistvu nanašajo na visoko predvidljivost pravil o pristojnosti in pravno varnost strank v postopku na eni strani, ter na dobro delovanje sodnega organa na drugi.⁵³

⁵² Sodba v zadevi Nickel & Goeldner Spedition, točke od 39 do 41.

⁵³ Opozarjam, da je Sodišče v točki 53 sodbe v zadevi TNT Express ugotovilo, da so zadevna načela – za vprašanje pristojnosti – visoka predvidljivost, dobro delovanje sodnega organa in čim manjše tveganje sočasnih postopkov. V točki 65 sodbe v zadevi Brite Strike Technologies so navedena načela pravna varnost strank v postopku in dobro delovanje sodnega organa.

129. Menim, da nobeno od navedenih načel ni v nevarnosti.

130. Prvič, menim, da je za upoštevanje načela visoke predvidljivosti pravil o pristojnosti pomembno, da se lahko tožeča stranka brez težav odloči, kje bo začela postopek, tožena stranka pa lahko razumno predvidi, kje bi se postopek lahko začel.

131. Menim, da člen 31(1) CMR to omogoča. Navedena določba ne vsebuje nejasnega pravila, ki bi na primer določalo, da se ustrezni forum določi v vsakem primeru posebej, glede na vse okoliščine in interes pravičnosti. Namesto tega člen 31(1) CMR določa več kategorij foruma, ki so jasno opredeljene s splošnimi in preprosto razumljivimi kategorijami (na primer in na kratko sedež tožene stranke, prevzemni kraj, namembni kraj ali dogovor med strankama).

132. Torej, zdi se, da je bistvo obravnavane zadeve dejstvo, da pristojnost, kot jo ureja CMR (na podlagi razlage okrožnega sodišča v Zeeland-West-Brabant), če je določena na podlagi dogovora o pristojnosti, ne postane izključna. V skladu z navedeno razlago CMR se zdi, da je mogoče izbrati tudi vse druge forume iz člena 31(1) CMR.

133. V zvezi s tem je dejansko mogoče trditi, da domneva izključnosti dogovorov o pristojnosti, ki izhaja iz Uredbe št. 1215/2012, krepi pravno varnost strank v postopku (zlasti tožene stranke), saj iz nje jasno izhaja, da če je bil sklenjen dogovor o pristojnosti in če ne izhaja drugače, je druge možne forume načeloma mogoče izključiti.

134. Vendar pa menim, da je opredelitev, ali naj se tako določen forum šteje za izključnega ali ne, nazadnje vprašanje politike, na katero je mogoče v različnih pravnih redih (in na različnih pravnih področjih) odgovoriti različno.

135. V zvezi s tem so avtorji konvencije, ki ureja posamezno področje, kot je CMR, – glede na posebnosti področja – morda imeli dobre razloge za vztrajanje pri več možnih forumih.⁵⁴

136. Nadalje, opozarjam, da čeprav Uredba št. 1215/2012 določa domnevo izključnosti dogovorov o pristojnosti, pa taka izključnost ni absolutno pravilo in se ga strankam ni treba držati. Kadar se to zgodi, so okoliščine podobne tistim, ki izhajajo iz člena 31(1) CMR. Nadalje, sama Uredba št. 1215/2012 omejuje učinek dogovorov o pristojnosti, saj s takimi dogovori ni mogoče spreminjati delovanja pravil o pristojnosti na nekaterih področjih.⁵⁵

137. Drugič, glede dobrega delovanja sodnih organov in tveganja sočasnih postopkov velja, da če se dogovori o pristojnosti ne štejejo za izključne, to dejansko povečuje tako tveganje. Ob tem pa ugotavljam, da člen 31(2) CMR vsebuje pravilo glede litispendence, ki je – na podlagi splošne razlage – enako tistemu iz člena 29 Uredbe št. 1215/2012, saj je njegov cilj izogibanje tveganju vodenja sočasnih postopkov in izdaje nezdružljivih sodb.⁵⁶

⁵⁴ Ugotavljam, da se zdi, da podobna prožnost izhaja tudi iz člena 21 Konvencije Združenih narodov o prevozu blaga po morju, *United Nations Treaty Series* 1978, zv. 1695, str. 3, ali iz člena 46(1) Enotnih pravil o pogodbi o mednarodnem železniškem prevozu blaga (CIM), ki sta zelo podobna členu 31(1) CMR.

⁵⁵ Glej člene 15, 19, 23 in 25(4) Uredbe št. 1215/2012.

⁵⁶ Navedene določbe so citirane v točkah 9 in 15 zgoraj.

138. Res je, da CMR drugače kot Uredba št. 1215/2012 ne vsebuje pravil glede litispendence, ki bi bila posebej namenjena varstvu dogovorov o pristojnosti (kot sta pravili iz člena 31(2) in (3) Uredbe št. 1215/2012). Vendar pa je taka razlika logična posledica zgoraj navedene izbire politike, na podlagi katere je pristojnost, ki izhaja iz takih dogovorov, ena od možnosti, ki jo je treba ohraniti poleg drugih možnih pravil.

139. Na podlagi navedenega pregleda torej ugotavljam, da člen 71 Uredbe št. 1215/2012 in preizkus iz sodbe v zadevi TNT Express ne nasprotujeta razlagi pravila o pristojnosti iz člena 31(1) CMR, na podlagi katerega se pristojnost, ki izhaja iz dogovora o pristojnosti, ne more šteti za izključno.

140. Ponavljam, da sem analizo v tem oddelku izvedel le zaradi celovitosti obravnave in v odgovor na živahno razpravo v obravnavani zadevi glede tega vprašanja. Predvsem pa opozarjam na svoje zgoraj navedene preudarke, iz katerih izhaja, da predložitveno sodišče v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na priznanje sodbe druge države članice, ne more preverjati pristojnosti sodišča izvora.

V. Predlog

141. Na podlagi navedenega Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je predložilo Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve, Litva), odgovori:

člen 45(1)(a) in (e)(ii) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah

je treba razlagati tako, da

se razlogi za zavrnitev priznanja, navedeni v njej, ne uporabljajo v okoliščinah, v katerih sodišče izvora ugotovi svojo pristojnost na podlagi enega od več pravil iz posebne konvencije, v smislu člena 71 Uredbe št. 1215/2012, ki vključujejo – vendar ne kot izključno – dogovor o pristojnosti, in kadar sodišče izvora ni sodišče, ki je bilo opredeljeno v dogovoru o pristojnosti, ki sta ga sklenili zadevni stranki.

Dalje, člen 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 je treba razlagati tako, da napaka v zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja, če je ugotovljena, ne more sama po sebi biti razlog za zavrnitev priznanja sodbe na podlagi nasprotovanja javnemu redu zaprosene države.